

PHILOSOPHY

Name & Signature of the Invigilator

PAPER-II OMR Answer Sheet No. :

--	--	--	--	--

SEPT-18/22

Roll No. :

--	--	--	--	--

(in figures as in Hall Ticket)

Roll Number in words : .....

Time : 2 Hours]

No. of Printed Pages : 40

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll Number in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of one hundred (100) multiple choice type of questions. All questions are compulsory.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
  - (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker seal and do not accept an open booklet.
  - (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.
  - (iii) After this verification is over, the Test Booklet Number should be entered on the OMR Answer Sheet and the OMR Answer Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each item has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the oval as indicated below on the correct response against each item.

Example : (A) (B) (C) (D) where (B) is the correct response.
5. Your responses to the items are to be indicated on the OMR Answer Sheet under Paper - II only. If you mark your response at any place other than in the oval in the OMR Answer Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done in the end of this booklet.
8. If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, such as change of response by scratching or using white fluid, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return the original OMR Answer Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are however, allowed to carry original question booklet and duplicate copy of OMR Answer Sheet on conclusion of examination.
10. Use only Blue/Black Ball point pen.
11. Use of any calculator or any electronic devices or log table etc., are prohibited.
12. There shall be no negative marking.
13. In case of any discrepancy in the English and Gujarati versions of questions, English version will be taken as final.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

1. આ પાનાની ટોચ પર દર્શાવેલી જગ્યામાં તમારો રોલ નંબર લખો.
2. આ પ્રશ્નપત્રમાં બહુવૈકલ્પિક ઉત્તરો ધરાવતા સૌ (૧૦૦) પ્રશ્નો આવેલા છે. બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
3. પરીક્ષાની શરૂઆતમાં આપને પ્રશ્નપુસ્તિકા આપવામાં આવશે. પ્રથમ પાંચ (૫) મિનિટ દરમિયાન તમારે પ્રશ્નપુસ્તિકા ખોલી અને ફરજિયાતપણે નીચે મુજબ પરીક્ષણ કરવું:
  - (i) પ્રશ્નપુસ્તિકાનો વપરાશ કરવા માટે આ કવર પૃષ્ઠની ધાર પર આપેલ સીલ સ્ટીકર ફાડી નાખો. કોઈપણ સંજોગોમાં સીલ સ્ટીકર વગરની કે ખુલ્લી પ્રશ્નપુસ્તિકા સ્વીકારશો નહીં.
  - (ii) કવર પૃષ્ઠ પર છાપાયેલ નિર્દેશનુસાર પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નો, પૂછે અને સંખ્યાને બરાબર ચકાસી લો. ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા કે જેમાં પ્રશ્નો/પૂછે ઓછાં હોય, બે વાર છાપાયા હોય, અનુક્રમમાં અથવા અન્ય કોઈ ફરક હોય અર્થાત કોઈપણ સંજોગોમાં ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા સ્વીકારશો નહીં. અને જો ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા મળી હોય તો નિરીક્ષક પાસેથી તુરંત જ બીજી સારી પ્રશ્નપુસ્તિકા મેળવી લેવી. આ માટે ઉમેદવારને પાંચ (૫) મિનિટનો સમયગાળો આપવામાં આવશે. પછીથી, પ્રશ્નપુસ્તિકા બદલવામાં આવશે નહીં કે કોઈ વધારાનો સમયગાળો આપવામાં આવશે નહીં.
  - (iii) આ ચકાસણી સમાપ્ત થાય પછી, પ્રશ્નપુસ્તિકાનો નંબર OMR જવાબ પત્રક પર લખવો અને OMR જવાબ પત્રકનો નંબર પ્રશ્નપુસ્તિકા પર લખવો.
4. પ્રત્યેક પ્રશ્ન માટે ચાર જવાબ વિકલ્પ (A), (B), (C) અને (D) આપવામાં આવેલ છે. તમારે સાચા જવાબના ઓવલ (oval) ને નીચે આપેલ ઉદાહરણ મુજબ પેનથી ભરીને સંપૂર્ણ કાળું કરવાનું રહેશે.

ઉદાહરણ : (A) (B) (C) (D) કે જ્યાં (B) સાચો જવાબ છે.
5. આ પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નો ના જવાબ અલગથી આપવામાં આવેલ OMR જવાબ પત્રકમાં પેપર-II લખેલ વિભાગમાં જ અંકિત કરવા. જો આપ OMR જવાબ પત્રકમાં આપેલ ઓવલ (oval) સિવાય અન્ય સ્થાને જવાબ અંકિત કરશો તો તે જવાબનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે નહીં.
6. અંદર આપેલ સૂચનાઓ ધ્યાનપૂર્વક વાંચો.
7. કાચું કામ (Rough Work) પ્રશ્નપુસ્તિકાના અંતિમ પૃષ્ઠ પર કરવું.
8. જો આપ OMR જવાબ પત્રક નિયત જગ્યા સિવાય અન્ય કોઈપણ સ્થાને, આપનું નામ, રોલ નંબર, ફોન નંબર અથવા એવું કોઈ ચિહ્ન કે જેનાથી તમારી ઓળખ થઈ શકે, અંકિત કરશો અથવા અલબ્દ ભાષાનો પ્રયોગ કરો, અથવા અન્ય કોઈ અનુચિત સાધનોનો ઉપયોગ કરો, જેમ કે અંકિત કરી દીધેલ જવાબ ભૂંસી નાખવો કે સ્કેદ શાહીનો ઉપયોગ કરી બદલશો તો આપને પરીક્ષા માટે અધિકૃત પ્રશ્નપુસ્તિકા આપવામાં આવશે નહીં.
9. પરીક્ષા સમય પૂરો થઈ ગયા બાદ ઓરીજનલ OMR જવાબ પત્રક જે તે નિરીક્ષકને ફરજિયાત સોંપી દેવું અને કોઈ પણ સંજોગોમાં તે પરીક્ષાખંડની બહાર લઈ જવું નહીં. પરીક્ષા પૂર્ણ થયા બાદ ઉમેદવાર ઓરીજનલ પ્રશ્નપુસ્તિકા અને OMR જવાબ પત્રકની ડુપ્લિકેટ કોપી પોતાની સાથે લઈ જઈ શકે છે.
10. માત્ર કાળી/ભૂરી બોલ પોઈન્ટ પેન વાપરવી.
11. કેલ્ક્યુલેટર, લોગ ટેબલ અને અન્ય ઈલેક્ટ્રોનિક ધંરોનો ઉપયોગ કરવાની મનાઈ છે.
12. ખોટા જવાબ માટે નકારાત્મક મૂલ્યાંકન પ્રથા નથી.
13. પ્રશ્નપુસ્તિકાના કોઈ પ્રશ્નમાં અનુવાદ અંગે કોઈ વિવાદ/ખતભેદ જણાય તો અંગ્રેજી વર્ઝન યોગ્ય ગણાશે.

PHILOSOPHY

PAPER - II

દર્શનશાસ્ત્ર

પેપર-II

Note : This paper contains **ONE HUNDRED (100)** multiple-choice/assertion/reasoning questions/matching questions. Each question carries **TWO (2)** marks. Attempt **All** the questions.

નોંધ : આ પ્રશ્નપત્રમાં સો (૧૦૦) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો, સાચું-ખોટું અને જોડકાં બનાવવાના પ્રશ્નો છે. તમામ પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નના બે (૨) ગુણ છે.

1. According to David Hume :

- (A) Impressions are basis of ideas
- (B) Ideas are basis of impressions
- (C) Impressions and ideas are basis of each other
- (D) Neither impressions are basis of ideas nor ideas are basis of impressions

2. What does Berkeley's *esse est percipii* hold ?

- (A) Nothing can be perceived
- (B) Something cannot be perceived
- (C) Nothing can exist without being perceived
- (D) Mind is dependent on matter

1. હ્યુમના મત પ્રમાણે :

- (A) ઇન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ એ ખ્યાલનો આધાર છે
- (B) ખ્યાલ એ ઇન્દ્રિયપ્રત્યક્ષનો આધાર છે
- (C) ઇન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ અને ખ્યાલ પરસ્પર આધારિત છે
- (D) ઇન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ ખ્યાલનો આધાર નથી અને ખ્યાલ ઇન્દ્રિયપ્રત્યક્ષનો આધાર નથી

2. બર્કલેનું 'હોવું એટલે અનુભવમાં આવવું' શું જણાવે છે ?

- (A) ઇન્દ્રિયાનુભવમાં કશું આવતું નથી
- (B) ઇન્દ્રિયાનુભવમાં કશુંક આવે છે
- (C) ઇન્દ્રિયાનુભવ વગર કશું જ અસ્તિત્વ ધરાવતું નથી
- (D) મન એ ભૌતિક પદાર્થ પર આધારિત છે

3. According to Leibnitz, one of the characteristics of monads is :

- (A) Solidity
- (B) Inertia
- (C) Windowless
- (D) Dependence

4. In 'Refutation of Idealism' Moore criticized :

- (A) Locke
- (B) Descartes
- (C) Berkeley
- (D) Kant

5. Moore's 'Defense of Common-Sense' establishes that :

- (A) A Common-Sense proposition is ethical
- (B) A Common-Sense proposition is metaphysical
- (C) A Common-Sense proposition is epistemological
- (D) A Common-Sense proposition is believable

3. લાયબ્નિઝના મતે, ચિદ્દ્રુઓની લાક્ષણિકતાઓમાંથી એક છે :

- (A) નક્કરપણું
- (B) જડતા
- (C) બારી-વિહોણાપણું
- (D) નિર્ભરતા

4. 'Refutation of Idealism' માં મૂરે કોની સમીક્ષા કરી છે :

- (A) જહોન લૉક
- (B) રેને ડેકાર્ટ
- (C) જ્યાર્જ બર્કલે
- (D) ઇમેન્યુઅલ કાન્ટ

5. સામાન્ય બુદ્ધિના બચાવમાં મૂર સાબિત કરે છે કે :

- (A) સામાન્ય બુદ્ધિનું વિધાન નીતિમીમાંસકીય હોય છે
- (B) સામાન્ય બુદ્ધિનું વિધાન તત્ત્વમીમાંસકીય હોય છે
- (C) સામાન્ય બુદ્ધિનું વિધાન જ્ઞાનમીમાંસકીય હોય છે
- (D) સામાન્ય બુદ્ધિનું વિધાન વિશ્વસનીય હોય છે

6. According to Russell's Logical Atomism a fact is that which is :
- (A) Either true or false
 (B) Neither true nor false
 (C) Both true and false
 (D) True
7. Which book of Wittgenstein maintains that there is a one to one relationship between language and reality ?
- (A) Tractatus
 (B) On Certainty
 (C) Philosophical Investigations
 (D) Culture and Value
8. Which of the following concepts *does not* belong to Wittgenstein's Picture Theory of Meaning ?
- (A) Linguistic Form
 (B) Logical Form
 (C) Representational Form
 (D) Pictorial Form
6. રસેલના તાર્કિક અણુવાદ અનુસાર, હકીકત એ છે જે :
- (A) કાં તો સત્ય છે અથવા અસત્ય છે
 (B) સત્ય પણ નથી અને અસત્ય પણ નથી
 (C) સત્ય અને અસત્ય બંને છે
 (D) સત્ય છે
7. વિટ્ગેન્સ્ટાઈનના કયા પુસ્તકમાં જણાવ્યું છે કે, ભાષા અને વસ્તુસત્ વચ્ચે પારસ્પરિક સંબંધ છે ?
- (A) Tractatus
 (B) On Certainty
 (C) Philosophical Investigations
 (D) Culture and Value
8. નીચેનામાંથી કયો ખ્યાલ વિટ્ગેન્સ્ટાઈનના અર્થ અંગેના ચિત્ર સિદ્ધાંતને લાગુ પડતો નથી ?
- (A) ભાષાગત રૂપ
 (B) તાર્કિક રૂપ
 (C) પ્રતિનિધાનાત્મક રૂપ
 (D) ચિત્રાત્મક રૂપ

9. Who, among the following, propounded use theory of meaning ?

- (A) Bertrand Russell
- (B) Ludwig Wittgenstein
- (C) P.F. Strawson
- (D) George Berkeley

10. Who, among the following, holds that to understand the language is to understand its 'Form of Life' ?

- (A) Heidegger
- (B) Russell
- (C) Moore
- (D) Wittgenstein

11. Which of the following concepts holds that there is no objectless consciousness ?

- (A) Intentionality
- (B) Phenomenological Reduction
- (C) Bad Faith
- (D) Leap of Faith

9. નીચેનામાંથી કોણ અર્થ અંગેના ઉપયોગ સિદ્ધાંતના પુરસ્કર્તા છે ?

- (A) બર્ટ્રાન્ડ રસેલ
- (B) લુડવિગ વિટ્ગેન્સ્ટાઈન
- (C) પી.એફ. સ્ટ્રોસન
- (D) જ્યાર્જ બર્કલે

10. નીચેનામાંથી કોણ એમ માને છે કે ભાષા સમજવી એટલે ભાષાના 'જીવનના આકાર' ને સમજવું ?

- (A) હેડેગર
- (B) રસેલ
- (C) મૂર
- (D) વિટ્ગેન્સ્ટાઈન

11. નીચેનામાંથી કયો ખ્યાલ માને છે કે, શરીરવિહીન ચેતના હોઈ શકે નહીં ?

- (A) અભિમુખતા
- (B) આભાસમીમાંસકીય રૂપાંતરણ
- (C) ખરાબ શ્રદ્ધા
- (D) શ્રદ્ધાથી ઉપર ઊઠવું

12. According to Logical Positivism, Verification theory of meaning holds that :

- (A) Only analytic propositions are meaningful
- (B) Only empirically verifiable propositions are meaningful
- (C) Both analytic and empirically verifiable propositions are meaningful
- (D) Neither analytic nor empirically verifiable propositions are meaningful

13. Match the List I with List II and select the correct answer by using the codes given below the lists :

List I

- (a) Heidegger
- (b) Moore
- (c) William James
- (d) Wittgenstein

List II

- (i) A Defense of Common Sense
- (ii) Tractatus
- (iii) Being and Time
- (iv) Pragmatism

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (i) (ii) (iii) (iv)
- (B) (iv) (ii) (iii) (i)
- (C) (iii) (i) (iv) (ii)
- (D) (ii) (iii) (i) (iv)

12. તાર્કિક પ્રત્યક્ષવાદ અનુસાર અર્થ અંગેનો ચકાસણી સિદ્ધાંત જણાવે છે કે :

- (A) કેવળ વિશ્લેષક વિધાનો જ અર્થપૂર્ણ છે
- (B) કેવળ આનુભવિક ચકાસણીક્ષમ વિધાનો જ અર્થપૂર્ણ છે
- (C) વિશ્લેષક તથા આનુભવિક ચકાસણીક્ષમ વિધાનો - બંને અર્થપૂર્ણ છે
- (D) વિશ્લેષક તથા આનુભવિક ચકાસણીક્ષમ વિધાનો - બંને અર્થપૂર્ણ નથી

13. સૂચિ I અને સૂચિ II ને સરખાવી, નીચે આપેલા કોડમાંથી યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો :

સૂચિ I

- (a) હેડેગર
- (b) મૂર
- (c) વિલિયમ જેમ્સ
- (d) વિટ્ગેન્સ્ટાઈન

સૂચિ II

- (i) સામાન્ય બુદ્ધિનો બચાવ
- (ii) ટ્રેક્ટેટ્સ
- (iii) બીઈંગ એન્ડ ટાઈમ
- (iv) વ્યવહારવાદ

કોડ :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (i) (ii) (iii) (iv)
- (B) (iv) (ii) (iii) (i)
- (C) (iii) (i) (iv) (ii)
- (D) (ii) (iii) (i) (iv)

14. Consider the Assertion (A) and Reason (R) and mark the correct option :

Assertion (A) :

“The rational alone is real.”

Reason (R) :

All reality is capable of being expressed in rational categories.

Codes :

- (A) (A) and (R) both are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) (A) and (R) both are false and (R) does not explain (A)
- (C) (A) is true and (R) is false and (R) does not explain (A)
- (D) (A) is false and (R) is true and (R) does not explain (A)
15. Which of the following are the triple transformations, according to Sri Aurobindo ?
- (A) Bodily, Mental and Spiritual
- (B) Psychic, Spiritual and Supra-mental
- (C) Mental, Spiritual and Psychic
- (D) Bodily, Sensual and Intellectual

14. પ્રતિજ્ઞા (A) અને કારણ (R) ના આધારે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

પ્રતિજ્ઞા (A) :

માત્ર બુદ્ધિગમ્ય છે, તે જ વાસ્તવિકતા છે.

કારણ (R) :

તમામ વાસ્તવિકતાઓ બૌદ્ધિક શ્રેણીઓમાં અભિવ્યક્ત થવા સક્ષમ છે.

કોડ :

- (A) કેવળ વિશ્લેષક વિધાનો જ અર્થપૂર્ણ છે
- (B) કેવળ આનુભવિક ચકાસણીક્ષમ વિધાનો જ અર્થપૂર્ણ છે
- (C) વિશ્લેષક તથા આનુભવિક ચકાસણીક્ષમ વિધાનો—બંને અર્થપૂર્ણ છે .
- (D) વિશ્લેષક તથા આનુભવિક ચકાસણીક્ષમ વિધાનો—બંને અર્થપૂર્ણ નથી
15. નીચેનામાંથી શ્રી અરવિંદ અનુસાર ત્રિવિધ રૂપાંતરણ કયા છે ?
- (A) શારીરિક, માનસિક અને આધ્યાત્મિક
- (B) ચૈતસિક, આધ્યાત્મિક અને અતિમાનસિક
- (C) માનસિક, આધ્યાત્મિક અને ચૈતસિક
- (D) શારીરિક, ઈન્દ્રિયગત અને બૌદ્ધિક

16. Which of the following is Iqbal's theological position ?

- (A) Monotheism
- (B) Polytheism
- (C) Dualism
- (D) Pantheism

17. How many are the stages of theocratic consciousness, according to K.C. Bhattacharya ?

- (A) Two
- (B) Four
- (C) Eight
- (D) Five

18. Who, among the following, believes that the nature of religion is based on human development ?

- (A) Iqbal
- (B) Tagore
- (C) Radhakrishnan
- (D) Vivekananda

16. નીચેનામાંથી ઈકબાલનો ઈશ્વરવાદી અભિગમ કયો છે ?

- (A) એકેશ્વરવાદી
- (B) બહુદેવવાદી
- (C) દ્વૈતવાદી
- (D) સર્વેશ્વરવાદી

17. કે.સી. ભટ્ટાચાર્યના મતે, સૈદ્ધાંતિક ચેતનાના કેટલા તબક્કાઓ છે ?

- (A) બે
- (B) ચાર
- (C) આઠ
- (D) પાંચ

18. નીચેનામાંથી કોણ એવું માને છે કે ધર્મનું સ્વરૂપ માનવ-વિકાસ પર આધારિત છે ?

- (A) ઈકબાલ
- (B) ટાગોર
- (C) રાધાકૃષ્ણન
- (D) વિવેકાનંદ

19. According to Gandhi, fearless pursuit of truth is called :

- (A) Non-violence
- (B) Satyagraha
- (C) Abstinence
- (D) Concentration

20. According to Gandhi, the base of violence is :

- (A) Exploitation
- (B) Aversion
- (C) Hatred
- (D) Disregard

21. What did Gandhi say about Satyagraha ?

- (A) Method of mind-transformation
- (B) Method of heart-transformation
- (C) Method of world-transformation
- (D) Method of nation-transformation

19. ગાંધીના મતે, સત્યનું ભયમુક્ત અનુસરણ એટલે :

- (A) અહિંસા
- (B) સત્યાગ્રહ
- (C) સંયમ
- (D) એકાગ્રતા

20. ગાંધીના મતે, હિંસાનો આધાર છે :

- (A) શોષણ
- (B) અણગમો
- (C) તિરસ્કાર
- (D) અનાદર

21. ગાંધી સત્યાગ્રહ અંગે શું કહે છે ?

- (A) મન-પરિવર્તનની વિધિ
- (B) હૃદય-પરિવર્તનની વિધિ
- (C) દુનિયા-પરિવર્તનની વિધિ
- (D) દેશ-પરિવર્તનની વિધિ

22. According to Vivekananda, which of the following are the three components of religion ?

- (A) Philosophy, Mythology and Rituals
- (B) Shruti, Smriti and Purana
- (C) Individual, Society and State
- (D) Philosophy, Sruti and Society

23. According to Vivekananda, the universal religion must have the quality of :

- (A) Universal Applicability
- (B) Satisfied Religious Institutions
- (C) Both (A) and (B)
- (D) Sectarianism

24. Which of the following, according to Sri Aurobindo, is the correct sequence of the successive stages from mind to supermind ?

The successive stages :

- (i) Higher mind
- (ii) Illumined mind
- (iii) Intuition
- (iv) Over mind

Sequence :

- (A) (iv) (iii) (ii) (i)
- (B) (iii) (iv) (i) (ii)
- (C) (ii) (iii) (iv) (i)
- (D) (i) (ii) (iii) (iv)

22. વિવેકાનંદના મતે નીચેનામાંથી ધર્મના ત્રણ ઘટકો કયા છે ?

- (A) તત્ત્વજ્ઞાન, પુરાણવિદ્યા અને વિધિ
- (B) શ્રુતિ, સ્મૃતિ અને પુરાણ
- (C) વ્યક્તિ, સમાજ અને રાજ્ય
- (D) તત્ત્વજ્ઞાન, શ્રુતિ અને સમાજ

23. વિવેકાનંદના મતે, સાર્વત્રિક ધર્મના લક્ષણો છે :

- (A) સાર્વત્રિક, પ્રયોજ્યતા
- (B) ધાર્મિક સંસ્થાઓની સંતુષ્ટિ
- (C) (A) અને (B) બંને
- (D) સાંપ્રદાયિકતા

24. શ્રી અરવિંદ અનુસાર નીચેનામાંથી માનસથી અતિમાનસ વચ્ચેના તબક્કાઓનો ક્રમ કયો છે ?

The successive stages :

- (i) ઉચ્ચતર માનસ
- (ii) પ્રકાશિત માનસ
- (iii) અંતઃસ્ફૂરણ
- (iv) વ્યાપક માનસ

Sequence :

- (A) (iv) (iii) (ii) (i)
- (B) (iii) (iv) (i) (ii)
- (C) (ii) (iii) (iv) (i)
- (D) (i) (ii) (iii) (iv)

25. The first Greek thinker is said to be :

- (A) Socrates
- (B) Plato
- (C) Aristotle
- (D) Thales

26. To which of the following Greek philosophers goes the credit of thinking scientifically ?

- (A) Anaximander
- (B) Pythagoras
- (C) Thales
- (D) Aristotle

27. According to Thales, the fundamental element of the world is :

- (A) Water
- (B) Earth
- (C) Air
- (D) Fire

25. પ્રથમ ગ્રીક ચિંતક ગણાય છે :

- (A) સોક્રેટીસ
- (B) પ્લેટો
- (C) એરિસ્ટોટલ
- (D) થેલિસ

26. વૈજ્ઞાનિક ઢબે વિચારણા કરવાનું શ્રેય કયા ગ્રીક ચિંતકનો ફાળે જાય છે ?

- (A) એનેક્ઝીમેન્ડર
- (B) પાયથાગોરસ
- (C) થેલિસ
- (D) એરિસ્ટોટલ

27. થેલિસના મતે, જગતનું મૂળભૂત તત્વ છે :

- (A) જળ
- (B) પૃથ્વી
- (C) વાયુ
- (D) અગ્નિ

28. Match the List I with List II and select the *correct* answer with the help of codes given below :

List I

- (a) Thales
- (b) Anaximander
- (c) Anaximenes
- (d) Heraclitus

List II

- (i) Fire
- (ii) Air
- (iii) Apeiron
- (iv) Water

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (ii) (iii) (iv) (i)
- (B) (iv) (i) (ii) (iii)
- (C) (iv) (iii) (ii) (i)
- (D) (i) (ii) (iv) (iii)

29. Who among the following had said that "You cannot step twice into the same river" ?

- (A) Thales
- (B) Anaximander
- (C) Pythagoras
- (D) Heraclitus

28. સૂચિ I અને સૂચિ II ને સરખાવી, નીચે આપેલા કોડમાંથી યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો :

સૂચિ I

- (a) થેલિસ
- (b) એનેક્ઝીમેન્ડર
- (c) એનેક્ઝીમિનીઝ
- (d) હેરાક્લિટસ

સૂચિ II

- (i) અગ્નિ
- (ii) વાયુ
- (iii) અસીમ તત્વ
- (iv) જળ

કોડ :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (ii) (iii) (iv) (i)
- (B) (iv) (i) (ii) (iii)
- (C) (iv) (iii) (ii) (i)
- (D) (i) (ii) (iv) (iii)

29. "એકની એક નદીમાં તમે બે વાર પગલાં ન ભરી શકો." આમ, નીચેનામાંથી કોણે કહ્યું છે ?

- (A) થેલિસ
- (B) એનેક્ઝીમેન્ડર
- (C) પાયથાગોરસ
- (D) હેરાક્લિટસ

30. Whose statement is this — 'Man is the measure of all things' ?
- (A) Pythagoras
(B) Protagoras
(C) Socrates
(D) Gorgias
31. The central thesis of Socratic ethics is contained in which one of the following formula ?
- (A) Knowledge is Virtue
(B) Knowledge is Power
(C) Knowledge is Utility
(D) Knowledge is Illusion
32. According to Aristotle, the final cause is related to :
- (A) The Material
(B) The Form
(C) The Creator
(D) The Goal or the Purpose
30. "માણસ એ વસ્તુમાત્રનો માપદંડ છે" આ વિધાન કોનું છે ?
- (A) પાયથાગોરસ
(B) પ્રોટેગોરસ
(C) સોક્રેટીસ
(D) ગોર્જીઆસ
31. સોક્રેટીસના નીતિશાસ્ત્રનો મૂળ વિચાર નીચે આપેલામાંના કયા વિધાનમાં વ્યક્ત થાય છે ?
- (A) જ્ઞાન સદાયાર છે
(B) જ્ઞાન શક્તિ છે
(C) જ્ઞાન ઉપયોગિતા છે
(D) જ્ઞાન ભ્રમ છે
32. એરિસ્ટોટલ અનુસાર અંતિમ કારણ ..... સાથે સંકળાયેલું છે.
- (A) ઉપાદાન
(B) રૂપ
(C) નિમિત્ત
(D) ધ્યેય અથવા હેતુ

33. Heidegger describes 'Man as being-in-the-world' as :

- (A) Sein
- (B) Dasein
- (C) Zeit
- (D) Angst

34. Who believed that 'Evil is necessary for the enhancement of the greater good' ?

- (A) Augustine
- (B) Socrates
- (C) Anselm
- (D) Aquinas

35. Charvakas consider Self (Jiva) as a product of :

- (A) God
- (B) Matter
- (C) Intellect
- (D) Brahman

33. હેડેગર, માણસના જગતમાં હોવાપણાને ..... રીતે વર્ણવે છે.

- (A) આઈન
- (B) ડાઆઈન
- (C) ઝેઈટ
- (D) એંગ્સ્ટ

34. કોણ એમ માને છે કે, "ઉચ્ચતર શ્રેય સુધી વૃદ્ધિ પામવા માટે અનિષ્ટ અનિવાર્ય છે."

- (A) ઓગસ્ટાઈન
- (B) સોક્રેટીસ
- (C) એન્સેલ્મ
- (D) એકવાઈનસ

35. ચાર્વાક અનુસાર જીવ ..... માંથી ઉત્પન્ન થયો છે.

- (A) ઈશ્વર
- (B) જડ તત્વ
- (C) બુદ્ધિ
- (D) બ્રહ્મ

36. Which argument is given as a proof for the existence of God by Anselm ?

- (A) Teleological
- (B) Ontological
- (C) Cosmological
- (D) Theological

37. According to Jainism, Knowledge is classified into :

- (A) Mati and Shruta
- (B) Pramana and Naya
- (C) Real (yathartha) and unreal (ayathartha)
- (D) Immediate (aparoksha) and mediate (paroksha)

38. According to Jainism, which is anastikaya ?

- (A) Jiva
- (B) Pudgala
- (C) Kala
- (D) Akasha

36. એન્સેલ્મએ ઈશ્વરના અસ્તિત્વની સાબિતીરૂપે કઈ દલીલ આપી છે ?

- (A) હેતુવાદી
- (B) સત્તાવાદી
- (C) સૃષ્ટિવાદી
- (D) ઈશ્વરવાદી

37. જૈન અનુસાર જ્ઞાનનું વર્ગીકરણ છે :

- (A) મતિ અને શ્રુત
- (B) પ્રમાણ અને નય
- (C) યથાર્થ અને અયથાર્થ
- (D) અપરોક્ષ અને પરોક્ષ

38. જૈન અનુસાર નીચેનામાંથી અનસ્તિકાય કયું છે ?

- (A) જીવ
- (B) પુદ્ગલ
- (C) કાળ
- (D) આકાશ

39. Pratityasamutpada, viewed from the point of view of relativity, is :
- (A) Samsara
(B) Nirvana
(C) Absolute
(D) Bodhi
40. Which one of the following contains Sheela, Samadhi and Prajna ?
- (A) Pratyaksha
(B) Ashtangika Marga
(C) Pratityasamutpada
(D) Anatmavada
41. According to Nyaya Philosophy, Vyapti should be based on :
- (A) Bhuyodarshana
(B) Vyabhicharitva
(C) Arthakriyakaritva
(D) Anvayavyapti
39. સાપેક્ષતાના દૃષ્ટિબિંદુથી પ્રતિત્યસમુત્પાદવાદ શું છે ?
- (A) સંસાર
(B) નિર્વાણ
(C) અંતિમ તત્ત્વ
(D) બોધી
40. નીચેનામાંથી શેલાં પ્રજ્ઞા, શીલ અને સમાધિ સમાવેશ પામે છે ?
- (A) પ્રત્યક્ષ
(B) અષ્ટાંગ માર્ગ
(C) પ્રતિત્યસમુત્પાદ
(D) અનાત્મવાદ
41. ન્યાય અનુસાર વ્યાપ્તિનો આધાર છે :
- (A) ભૂયોદર્શન
(B) વ્યભિચારિત્વ
(C) અર્થક્રિયાકારિત્વ
(D) અન્વય વ્યાપ્તિ

42. According to Vaisheshika Philosophy, Astitva, Jneyatva and Abhidheyatva are the characteristics of :

- (A) Smriti
- (B) Prama
- (C) Padartha
- (D) Andhyavasaya

43. According to the Vaisheshika system, the role of Adrsta is :

- (A) To get rid of bondage
- (B) To liberate the soul from bondage
- (C) To cause pain
- (D) To impart motion to the atoms

44. According to the Samkhya system, if the effect *does not* pre-exist in its cause, then :

- (A) It is a new beginning
- (B) It can never be produced
- (C) It is an illusion
- (D) It is unreal

42. વૈશેષિક દર્શન અનુસાર, અસ્તિત્વ, જ્ઞેયત્વ અને અભિધેયત્વ એ શેના લક્ષણો છે ?

- (A) સ્મૃતિ
- (B) પ્રમા
- (C) પદાર્થ
- (D) અનધ્યવસાય

43. વૈશેષિક દર્શન અનુસાર અદૃષ્ટનું કાર્ય છે :

- (A) બંધનમાંથી મુક્ત થવું
- (B) આત્માને બંધનમાંથી મુક્ત કરવો
- (C) દુઃખનું કારણ હોવું
- (D) અણુઓમાં ગતિ પ્રેરવી

44. સાંખ્યદર્શન અનુસાર, જો કાર્યનું તેના કારણમાં પહેલેથી અસ્તિત્વ ન હોય તો :

- (A) તે એક નવી શરૂઆત ગણાય
- (B) તે કદી ઉત્પન્ન કરી શકાય નહીં
- (C) તે ભ્રમ છે
- (D) તે અસત્ છે

45. In the Yoga system, five kleshas are described in :

- (A) Samadhi pada
- (B) Sadhana pada
- (C) Vibhuti pada
- (D) Kaivalya pada

46. Who, among the following, is the author of Mimamsa-Sutra ?

- (A) Prabhakara
- (B) Patanjali
- (C) Jaimini
- (D) Kumarila

47. Which one of the following is the distinction between Akhyati and Viparitakhyati ?

- (A) Akhyati is non-apprehension and Viparitakhyati is misapprehension
- (B) Akhyati is perception of real object and Viparitakhyati is non-perception of an object
- (C) Akhyati is ordinary perception and Viparitakhyati is extra-ordinary perception
- (D) Akhyati is extra-ordinary perception and Viparitakhyati is ordinary perception

45. યોગદર્શનમાં પંચ ક્લેશોનું વર્ણન શેમાં છે ?

- (A) સમાધિપાદ
- (B) સાધનપાદ
- (C) વિભૂતિપાદ
- (D) કેવલ્યપાદ

46. નીચેનામાંથી મીમાંસાસૂત્રના રચયિતા કોણ છે ?

- (A) પ્રભાકર
- (B) પતંજલિ
- (C) જૈમિનિ
- (D) કુમારિલ

47. નીચેનામાંથી કયો વિકલ્પ અખ્યાતિ અને વિપરિતખ્યાતિ વચ્ચેનો ભેદ દર્શાવે છે ?

- (A) અખ્યાતિ એટલે ગ્રહણ ન થવું અને વિપરિતખ્યાતિ એટલે ભૂલ ભરેલું ગ્રહણ થવું
- (B) અખ્યાતિમાં વાસ્તવિક પદાર્થનું પ્રત્યક્ષીકરણ છે અને વિપરિતખ્યાતિમાં વાસ્તવિક પદાર્થનું અપ્રત્યક્ષીકરણ છે
- (C) અખ્યાતિ એટલે લૌકિક પ્રત્યક્ષ અને વિપરિતખ્યાતિ એટલે અલૌકિક પ્રત્યક્ષ
- (D) અખ્યાતિ એટલે અલૌકિક પ્રત્યક્ષ અને વિપરિતખ્યાતિ એટલે લૌકિક પ્રત્યક્ષ

48. According to Descartes, the criteria of truth are :

- (A) Clear and Distinct
- (B) Clear and Mental
- (C) Clear and Intuitive
- (D) Clear and Hidden

49. In the Samkhya system, 'bhedanamaparimanata' is the argument for :

- (A) Purusha
- (B) Mahatattva
- (C) Prakriti
- (D) World

50. Which are the valid sources of knowledge accepted by Shankaracharya ?

- (A) Pratyaksha, Shabda, Anupalabdhi
- (B) Pratyaksha, Anumana, Upamana
- (C) Pratyaksha, Anumana, Shabda
- (D) Pratyaksha, Arthapatti, Anupalabdhi

48. ડેકાર્ટના મતે, સત્યના માપદંડો છે :

- (A) સ્પષ્ટ અને નિર્ભીત
- (B) સ્પષ્ટ અને માનસિક
- (C) સ્પષ્ટ અને અંતઃસ્ફૂરણાત્મક
- (D) સ્પષ્ટ અને છૂપાયેલું

49. સાંખ્યદર્શનમાં 'ભેદાનામ્ પરિમાણાત્' એ તર્ક કોના માટે પ્રયોજાયો છે ?

- (A) પુરુષ
- (B) મહતત્વ
- (C) પ્રકૃતિ
- (D) જગત

50. શંકરાચાર્યએ કયા પ્રમાણો સ્વીકાર્યા છે ?

- (A) પ્રત્યક્ષ, શબ્દ અને અનુપલબ્ધિ
- (B) પ્રત્યક્ષ, અનુમાન, ઉપમાન
- (C) પ્રત્યક્ષ, અનુમાન, શબ્દ
- (D) પ્રત્યક્ષ, અર્થાપત્તિ, અનુપલબ્ધિ

51. In case of pot, the father of the potter is treated as :

- (A) Samavayi-karana
- (B) Asamavayi-karana
- (C) Anyathasiddha
- (D) Nimitta-karana

52. Which one of the following theories has been accepted by Buddhism ?

- (A) Nitya-paramanu-karana-vada
- (B) Anitya-paramanu-karana-vada
- (C) Nityanitya-paramanu-karana-vada
- (D) Sat-paramanu-karana-vada

53. Jain metaphysics can be best expressed as :

- (A) Relativistic Pluralism
- (B) Relativistic Monism
- (C) Absolute Realism
- (D) Absolute Monism

51. ઘટના સંદર્ભમાં, ઘટને ઉત્પન્ન કરનાર છે :

- (A) સમવાયી કારણ
- (B) અસમવાયી કારણ
- (C) અન્યથાસિદ્ધ
- (D) નિમિત્ત કારણ

52. નીચેનામાંથી બૌદ્ધો દ્વારા કયો સિદ્ધાંત સ્વીકાર્ય છે ?

- (A) નિત્ય-પરમાણુ-કારણવાદ
- (B) અનિત્ય-પરમાણુ-કારણવાદ
- (C) નિત્યાનિત્ય-પરમાણુ-કારણવાદ
- (D) સત્-પરમાણુ-કારણવાદ

53. જૈન તત્ત્વમીમાંસા એ ..... છે.

- (A) વાસ્તવિક બહુતત્ત્વવાદ
- (B) વાસ્તવિક એકતત્ત્વવાદ
- (C) નિરપેક્ષ વાસ્તવવાદ
- (D) નિરપેક્ષ એકતત્ત્વવાદ

54. Buddhism accepts :

- (A) Syadvada
- (B) Anekantavada
- (C) Pratityasamutpadavada
- (D) Nayavada

55. According to Nyaya philosophy pakshadharmata is :

- (A) Invariable relationship between middle term and major term
- (B) Invariable relationship between middle term and minor term
- (C) Presence of middle term in the minor term
- (D) Presence of middle term in the major term

56. Who, among the following, established the theory of Triputipratyakshavada ?

- (A) Kumarila
- (B) Prabhakara
- (C) Gangesha
- (D) Kapila

54. બૌદ્ધદર્શન સ્વીકારે છે :

- (A) સ્યાદ્વાદ
- (B) અનેકાન્તવાદ
- (C) પ્રતીત્યસમુત્પાદવાદ
- (D) નયવાદ

55. ન્યાયદર્શન અનુસાર પક્ષધર્મતા એટલે :

- (A) હેતુ અને સાધ્ય વચ્ચેનો અનિવાર્ય સંબંધ
- (B) હેતુ અને પક્ષ વચ્ચેનો અનિવાર્ય સંબંધ
- (C) હેતુની પક્ષમાં હાજરી
- (D) હેતુની સાધ્યમાં હાજરી

56. નીચેનામાંથી કોણે ત્રિપુટીપ્રત્યક્ષવાદની સ્થાપના કરી છે ?

- (A) કુમારિલ
- (B) પ્રભાકર
- (C) ગંગેશ
- (D) કપિલ

57. Match the List I with List II and select the *correct* answer by using the codes given below :

List I

- (a) A
- (b) E
- (c) I
- (d) O

List II

- (i) Predicate term is distributed
- (ii) Subject term is distributed
- (iii) Both subject and predicate terms are undistributed
- (iv) Both subject and predicate terms are distributed

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (iii) (iv) (i) (ii)
- (B) (ii) (iii) (iv) (i)
- (C) (ii) (iv) (iii) (i)
- (D) (ii) (iv) (i) (iii)

57. સૂચિ I અને સૂચિ II ને સરખાવી, નીચે આપેલા કોડમાંથી યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો :

સૂચિ I

- (a) A
- (b) E
- (c) I
- (d) O

સૂચિ II

- (i) વિધેયપદ વ્યાપ્ત
- (ii) ઉદ્દેશ્યપદ વ્યાપ્ત
- (iii) ઉદ્દેશ્ય અને વિધેય, બંને પદો અવ્યાપ્ત
- (iv) ઉદ્દેશ્ય અને વિધેય, બંને પદો વ્યાપ્ત

કોડ :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (iii) (iv) (i) (ii)
- (B) (ii) (iii) (iv) (i)
- (C) (ii) (iv) (iii) (i)
- (D) (ii) (iv) (i) (iii)

58. What is the definition of sub-contrary in Aristotelian square of opposition of propositions ?

- (A) Both propositions can be true together, but cannot be false together
- (B) Both propositions can be true and false together
- (C) Both propositions can be false together, but cannot be true together
- (D) Both propositions can neither be true nor false together

59. In which one of the following forms of categorical syllogism, the fallacy of exclusive premises is committed ?

- (A) OEE-4
- (B) OAA-4
- (C) EAO-4
- (D) OAO-2

60. All cats are mortal.

All dogs are mortal.

Therefore, all dogs are cats.

The above syllogism commits the fallacy of :

- (A) Negative Premises
- (B) Undistributed Middle
- (C) Illicit Major
- (D) Illicit Minor

58. એરિસ્ટોટલના વિધાનના વિરોધના ચોરસમાં ઉપવિરોધની વ્યાખ્યા શું છે ?

- (A) બંને વિધાનો એકસાથે સત્ય હોઈ શકે, પણ એકસાથે અસત્ય ન હોઈ શકે
- (B) બંને વિધાનો એકસાથે સત્ય અને એકસાથે અસત્ય હોઈ શકે છે
- (C) બંને વિધાનો એકસાથે અસત્ય હોઈ શકે, પણ એકસાથે સત્ય ન હોઈ શકે
- (D) બંને વિધાનો એકસાથે સત્ય અને અસત્ય હોઈ શકે નહીં

59. નીચેનામાંથી કયા નિરૂપાધિક સંવિધાનના રૂપમાં વ્યવર્તક આધારવિધાનોનો દોષ થાય છે ?

- (A) OEE-4
- (B) OAA-4
- (C) EAO-4
- (D) OAO-2

60. સર્વ બિલાડીઓ મરણશીલ છે.

સર્વ કૂતરાઓ મરણશીલ છે.

તેથી, સર્વ કૂતરાઓ બિલાડીઓ છે.

ઉપરના સંવિધાનમાં ..... નો તર્કદોષ છે.

- (A) નિષેધક આધારવિધાન
- (B) અવ્યાપ્ત મધ્ય
- (C) અવ્યાપ્ત સાધ્ય
- (D) પછાતિક્રમ

61. Which one of the following is the proper symbolization of "Unless it rains, the meeting will be held" ?
(Scheme of abbreviation : It rains : R, Meeting will be held : C)

- (A) $\sim R \cdot C$
(B) $R \cdot \sim C$
(C) $\sim(R \cdot C)$
(D) $R \vee C$

62. Which one of the following is the correct symbolization of "p if and only if q" ?

- (A) $p \supset q$
(B) $p \equiv q$
(C) $q \supset p$
(D) $p \cdot q$

63. Which one of the following symbolic modes is valid in all four figures ?

- (A) AII
(B) EIO
(C) AOO
(D) AEE

61. નીચેનામાંથી કઈ પ્રાતીક રજૂઆત આપેલ વિધાનની યોગ્ય રજૂઆત છે ?

આપેલ વિધાન : 'જો વરસાદ નહીં આવે તો મિટિંગ યોજાશે.'

(પ્રતીકો : વરસાદ : R, મિટિંગ યોજાશે : C)

- (A) $\sim R \cdot C$
(B) $R \cdot \sim C$
(C) $\sim(R \cdot C)$
(D) $R \vee C$

62. 'p તો અને તો જ q' ની યોગ્ય પ્રાતીક રજૂઆત નીચેનામાંથી કઈ છે ?

- (A) $p \supset q$
(B) $p \equiv q$
(C) $q \supset p$
(D) $p \cdot q$

63. નીચેનામાંથી કયો ભેદ તમામ, ચારેય આકૃતિઓમાં પ્રમાણભૂત ભેદ છે ?

- (A) AII
(B) EIO
(C) AOO
(D) AEE

64. Which one of the following represents De Morgan's theorem ?

- (A) $(p \vee q) \equiv (q \vee p)$
- (B) $(p \supset q) \equiv (\sim q \supset \sim p)$
- (C) $(p \supset q) \equiv (\sim p \vee p)$
- (D) $\sim(p \cdot q) \equiv (\sim p \vee \sim q)$

65. If A, B and C are true statements and X, Y and Z false statements, then which one of the following is true ?

- (A) $(C \vee Z) \cdot (Y \vee B)$
- (B) $\sim B \vee X$
- (C) $B \supset Y$
- (D) $(\sim B \vee X) \cdot \sim(Y \vee Z)$

66. If p and q are true statements and r is a false statement, then which one of the following is false ?

- (A) $\sim(p \cdot q) \supset r$
- (B) $(p \cdot q) \supset \sim r$
- (C) $(p \vee q) \vee r$
- (D) $r \cdot \sim(p \cdot q)$

64. નીચેનામાંથી ડી. મોર્ગનનો નિયમ કયો છે ?

- (A) $(p \vee q) \equiv (q \vee p)$
- (B) $(p \supset q) \equiv (\sim q \supset \sim p)$
- (C) $(p \supset q) \equiv (\sim p \vee p)$
- (D) $\sim(p \cdot q) \equiv (\sim p \vee \sim q)$

65. જો A, B અને C સત્ય વિધાનો છે અને X, Y અને Z અસત્ય વિધાનો છે, તો નીચેનામાંથી કયું વિધાન સત્ય છે ?

- (A) $(C \vee Z) \cdot (Y \vee B)$
- (B) $\sim B \vee X$
- (C) $B \supset Y$
- (D) $(\sim B \vee X) \cdot \sim(Y \vee Z)$

66. જો p અને q બંને સત્ય વિધાનો છે અને r અસત્ય વિધાન છે, તો નીચેનામાંથી કયું અસત્ય છે ?

- (A) $\sim(p \cdot q) \supset r$
- (B) $(p \cdot q) \supset \sim r$
- (C) $(p \vee q) \vee r$
- (D) $r \cdot \sim(p \cdot q)$

67. The relationship between particular propositions, in the square of opposition, in which subject and predicate are same, but their qualities are different, is known as :

- (A) Contrary
- (B) Contradictory
- (C) Sub-contrary
- (D) Subalternation

68. Which one of the following *does not* describe a law of thought ?

- (A) $p \vee \neg p$
- (B) $p \cdot \neg p$
- (C) $p \supset p$
- (D) $\neg p \vee \neg p$

69. Trusteeship is a concept given by :

- (A) Vinoba Bhave
- (B) Mahatma Gandhi
- (C) B.R. Ambedkar
- (D) Veer Savarkar

67. વિરોધના ચોરસમાં બે એકદેશી વિધાનો, કે જેમાં ઉદ્દેશ્ય અને વિધેય સમાન છે, પણ તેમનો ગુણ જુદો છે, તે ..... તરીકે ઓળખાય છે.

- (A) અંશવિરોધ
- (B) પૂર્ણવિરોધ
- (C) ઉપવિરોધ
- (D) આશ્રયઆશ્રિત વિરોધ

68. નીચેનામાંથી કઈ અભિવ્યક્તિ 'વિચારણાના નિયમો' ને વર્ણવતું નથી ?

- (A) $p \vee \neg p$
- (B) $p \cdot \neg p$
- (C) $p \supset p$
- (D) $\neg p \vee \neg p$

69. વાલીપણાનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે ?

- (A) વિનોબા ભાવે
- (B) મહાત્મા ગાંધી
- (C) બી.આર. આંબેડકર
- (D) વીર સાવરકર

70. Ramanuja Vedanta is called :

- (A) Advaita
- (B) Vishishtadvaita
- (C) Dvaitadvaita
- (D) Achintya Bhedabheda

71. Aurobindo describes existence as :

- (A) Integral Non-dualism
- (B) Integral Yoga
- (C) Integral Dualism
- (D) Integral Existence

72. The theory that holds that the goodness of an action can be determined by its consequences is called :

- (A) Deontological
- (B) Prescriptivism
- (C) Teleological
- (D) Descriptivism

70. રામાનુજનનું વેદાન્તદર્શન ..... કહેવાય છે.

- (A) અદ્વૈત
- (B) વિશિષ્ટાદ્વૈત
- (C) દ્વૈતાદ્વૈત
- (D) અચિંત્યભેદાભેદ

71. અરવિંદે 'અસ્તિત્વ' ને ..... રીતે વર્ણવે છે.

- (A) પૂર્ણ અદ્વૈત
- (B) પૂર્ણ યોગ
- (C) પૂર્ણ દ્વૈત
- (D) પૂર્ણ અસ્તિત્વ

72. 'નૈતિક વર્તણૂક તેના પરિણામ દ્વારા નક્કી થાય છે', એમ કયો સિદ્ધાંત માને છે ?

- (A) નિરપેક્ષ નીતિસિદ્ધાંત
- (B) આદેશાત્મક નીતિસિદ્ધાંત
- (C) હેતુવાદી નીતિસિદ્ધાંત
- (D) વર્ણનાત્મક નીતિસિદ્ધાંત

73. Who among the following is *not* a supporter of Utilitarianism ?
- (A) Thomas Hobbes
(B) Bentham
(C) James Mill
(D) Sidgwick
74. According to Stevenson ethical disagreement can be resolved through :
- (A) Reasoning
(B) Persuasion
(C) Facts
(D) Tradition
75. Which of the following is a matching pair ?
- (A) Absolutism — Leibnitz
(B) Parallelism — Descartes
(C) Subjective Idealism — Berkeley
(D) Interactionism — Spinoza
73. નીચેનામાંથી ઉપયોગિતાવાદના સમર્થક કોણ નથી ?
- (A) થોમસ હોબ્સ
(B) બેન્થમ
(C) જેમ્સ મિલ
(D) સિડ્વિક
74. સ્ટીવન્સનના મતે, નૈતિક મતભેદનો ઉકેલ ..... દ્વારા થાય છે.
- (A) વિચારણા
(B) સમજાવટ
(C) હકીકત
(D) પરંપરા
75. નીચેનામાંથી કઈ મેળ ખાતી જોડ છે ?
- (A) નિરપેક્ષવાદ — લાયબ્નિઝ
(B) સમાંતરવાદ — ડેકાર્ટ
(C) વ્યક્તિલક્ષી વિચારવાદ — બર્કલે
(D) ક્રિયા-પ્રતિક્રિયાવાદ — સ્પિનોઝા

76. Match the List I with List II and select the *correct* answer by using the codes given below :

List I

- (a) Identity of Indiscernibles
- (b) Representationism
- (c) Interactionism
- (d) Intellectual love of God

List II

- (i) Locke
- (ii) Descartes
- (iii) Spinoza
- (iv) Leibnitz

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (i) (ii) (iii) (iv)
- (B) (iv) (i) (ii) (iii)
- (C) (iv) (iii) (ii) (i)
- (D) (iii) (iv) (i) (ii)

76. સૂચિ I અને સૂચિ II ને સરખાવી, નીચે આપેલા કોડમાંથી યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો :

સૂચિ I

- (a) તાદાત્મ્ય-અભેદતા
- (b) પ્રતિનિધાનાત્મકવાદ
- (c) ક્રિયાપ્રતિક્રિયાવાદ
- (d) ઈશ્વર પ્રત્યેનો બૌદ્ધિક પ્રેમ

સૂચિ II

- (i) લૌક
- (ii) ડેકાર્ટ
- (iii) સ્પિનોઝા
- (iv) લાઇબ્નિઝ

કોડ :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (i) (ii) (iii) (iv)
- (B) (iv) (i) (ii) (iii)
- (C) (iv) (iii) (ii) (i)
- (D) (iii) (iv) (i) (ii)

77. According to Berkeley that the acceptance of the reality of material substance leads to :

- (A) Materialism, Solipsism, Idolatory
- (B) Solipsism, Idolatory, Skepticism
- (C) Skepticism, Atheism, Idealism
- (D) Materialism, Atheism, Skepticism

78. Which one of the following is a postulate of morality according to Kant ?

- (A) The world of phenomena
- (B) The world of noumena
- (C) Human happiness
- (D) Freedom of will

79. Sri Aurobindo condemns the refusal of :

- (A) Spirituality
- (B) Materialism
- (C) Both materialism and spirituality
- (D) None of the above

77. બર્કલેના મત પ્રમાણે, ભૌતિક પદાર્થને સ્વીકારવું તે ..... પ્રત્યે દોરે છે.

- (A) ભૌતિકવાદ, અહમમાત્રવાદ, મૂર્તિવાદ
- (B) અહમમાત્રવાદ, મૂર્તિવાદ, શંકાવાદ
- (C) શંકાવાદ, નાસ્તિકવાદ, વિચારવાદ
- (D) ભૌતિકવાદ, નાસ્તિકવાદ, શંકાવાદ

78. નીચેનામાંથી, કાન્ટ અનુસાર, નૈતિકતાનું ગૃહિત શું છે ?

- (A) પ્રતિભાસમાન જગત
- (B) પ્રતિભાસાતીત જગત
- (C) માનવીય આનંદ
- (D) સંકલ્પ-સ્વાતંત્ર્ય

79. શ્રી અરવિંદે કઈ બાબતની અસંમતિને વખોડે છે ?

- (A) આધ્યાત્મિકતા
- (B) ભૌતિકવાદ
- (C) ભૌતિકવાદ અને આધ્યાત્મિકવાદ બંને
- (D) ઉપરમાંથી એકેય નહીં

80. According to Sri Aurobindo the basis of democracy must be :

- (A) Equality
- (B) Dharma
- (C) Satya
- (D) Fraternity

81. For Sri Aurobindo, the universe is :

- (A) Maya
- (B) Manifestation of Brahman
- (C) Real
- (D) Hallucination

82. The aim of Integral yoga is :

- (A) Integral existence
- (B) Integral transformation of sadhaka
- (C) Synthetic yoga
- (D) Existence through essence

80. શ્રી અરવિંદ અનુસાર લોકશાહીનો આધાર શું છે ?

- (A) સમાનતા
- (B) ધર્મ
- (C) સત્ય
- (D) બંધુત્વ

81. શ્રી અરવિંદ અનુસાર બ્રહ્માંડ ..... છે.

- (A) માયા
- (B) બ્રહ્મનું સ્વરૂપ
- (C) સત્ય
- (D) ભ્રાન્ત

82. પૂર્ણયોગનો ઉદ્દેશ્ય શું છે ?

- (A) પૂર્ણ અસ્તિત્વ
- (B) સાધકનું પૂર્ણ રૂપાંતરણ
- (C) સમન્વયાત્મક યોગ
- (D) મૂળ સત્નું અસ્તિત્વ

83. Jivanmukti though desirable, is logically untenable — this view is held by :

- (A) Shankara and Madhva
- (B) Ramanuja and Shankara
- (C) Ramanuja and Madhva
- (D) Vallabha and Vachaspati

84. Which one of the following statements is *not true* with respect to Gandhi ?

- (A) Non-violence is a law of human species
- (B) Means justifies end
- (C) End justifies means
- (D) All land belong to Gopal

85. Reality, according to Leibnitz, is :

- (A) Cannot be one but many and each is eternal and real
- (B) Cannot be one but many and each is temporal and unreal
- (C) Cannot be many but one and is eternal and real
- (D) Cannot be many but one and is temporal and unreal

83. જીવનમુક્તિ ઈચ્છનીય હોવા છતાં તાર્કિક દૃષ્ટિએ યોગ્ય નથી, એ કોનો મત છે ?

- (A) શંકર અને મધ્વ
- (B) રામાનુજ અને શંકર
- (C) રામાનુજ અને મધ્વ
- (D) વલ્લભ અને વાચસ્પતિ

84. નીચેનામાંથી કયું વિધાન ગાંધીના સંદર્ભમાં યોગ્ય નથી ?

- (A) અહિંસા એ માનવજાતિનો કાયદો છે
- (B) સાધન એ સાધ્યને યોગ્ય ઠેરવે છે
- (C) સાધ્ય એ સાધનને યોગ્ય ઠેરવે છે
- (D) સમગ્ર ભૂમિ ગોપાલની છે

85. લાયબ્નિઝના મતે અંતિમ તત્વ ..... છે.

- (A) તે એક ન હોઈ શકે, પણ અનેક છે, અને પ્રત્યેક શાશ્વત અને વાસ્તવિક છે
- (B) તે એક ન હોઈ શકે, પણ અનેક છે, અને પ્રત્યેક ક્ષણિક અને અવાસ્તવિક છે
- (C) તે અનેક ન હોઈ શકે, પણ એક છે, અને તે શાશ્વત અને વાસ્તવિક છે
- (D) તે અનેક ન હોઈ શકે, પણ એક છે, અને તે ક્ષણિક અને અવાસ્તવિક છે

86. Consider the Assertion (A) and Reason (R) and mark the correct option :

Assertion (A) :

Kant argues that space and time are the subjective forms of perceiving any object for all human beings.

Reason (R) :

Kant believes that since space and time are subjective in the same way for all human beings, they are truly objective.

Options :

- (A) (A) is true, (R) is false and (R) does not explain (A)
- (B) (A) is false, (R) is false and (R) does not explain (A)
- (C) (A) is true, (R) is true and (R) is the correct explanation of (A)
- (D) (A) is false, (R) is true and (R) does not explain (A)

87. Which one of the following systems of Indian Philosophy holds the view that Pramanya and Apramanya of cognition is Paratah ?

- (A) Buddhism
- (B) Purvamimamsa
- (C) Shankara Vedanta
- (D) Nyaya

86. પ્રતિજ્ઞા (A) અને કારણ (R) ના આધારે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

પ્રતિજ્ઞા (A) :

કાન્ટ દલીલ કરે છે કે તમામ મનુષ્યો માટે સ્થળ અને કાળ એ કોઈપણ વસ્તુના પ્રત્યક્ષીકરણનું વ્યક્તિલક્ષી રૂપ છે.

કારણ (R) :

કાન્ટ માને છે કે તમામ મનુષ્યો માટે સ્થળ અને કાળ સમાન અર્થમાં વ્યક્તિનિષ્ઠ હોવાથી, સાચા અર્થમાં તે વસ્તુનિષ્ઠ છે.

વિકલ્પો :

- (A) (A) સત્ય છે, (R) અસત્ય છે, અને (R) એ (A) નો ખુલાસો કરતું નથી
- (B) (A) અસત્ય છે, (R) અસત્ય છે, અને (R) એ (A) નો ખુલાસો કરતું નથી
- (C) (A) સત્ય છે, (R) સત્ય છે, અને (R) એ (A) નો યોગ્ય ખુલાસો કરે છે
- (D) (A) અસત્ય છે, (R) સત્ય છે, અને (R) એ (A) નો ખુલાસો કરતું નથી

87. નીચેનામાંથી કયું ભારતીય દર્શન માને છે કે જ્ઞાનનું પ્રામાણ્ય અને અપ્રામાણ્ય બંને પરત્વે છે ?

- (A) બૌદ્ધદર્શન
- (B) પૂર્વમીમાંસા
- (C) શંકર વેદાન્ત
- (D) ન્યાયદર્શન

88. Match the List I with List II and select the *correct* answer by using the codes given below the lists :

List I

- (a) Ramanuja
- (b) Madhva
- (c) Vachaspati Mishra
- (d) Ishwara Krishna

List II

- (i) Samkhya Karika
- (ii) Tattva Vaisharadi
- (iii) Sri Bhashya
- (iv) Mahabharata Tatparya
Nirnaya

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (iii) (iv) (ii) (i)
- (B) (ii) (i) (iv) (iii)
- (C) (iv) (iii) (i) (ii)
- (D) (ii) (iii) (i) (iv)

88. સૂચિ I અને સૂચિ II ને સરખાવી, નીચે આપેલા કોડમાંથી યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો :

સૂચિ I

- (a) રામાનુજ
- (b) મધ્વ
- (c) વાચસ્પતિમિશ્ર
- (d) ઈશ્વરકૃષ્ણ

સૂચિ II

- (i) સાંખ્યકારિકા
- (ii) તત્ત્વ વૈશારદિ
- (iii) શ્રીભાષ્ય
- (iv) મહાભારતતાત્પર્યનિર્ણય

કોડ :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (iii) (iv) (ii) (i)
- (B) (ii) (i) (iv) (iii)
- (C) (iv) (iii) (i) (ii)
- (D) (ii) (iii) (i) (iv)

89. Match the List I with List II and select the *correct* answer by using the codes given below the lists :

List I

(Schools of Indian Philosophy)

- (a) Nyaya
- (b) Buddhism
- (c) Prabhakara Mimamsa
- (d) Kumarila Mimamsa

List II

(Kinds of Pramana)

- (i) Five
- (ii) Six
- (iii) Four
- (iv) Two

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (iii) (iv) (ii) (i)
- (B) (iii) (iv) (i) (ii)
- (C) (i) (ii) (iii) (iv)
- (D) (ii) (iii) (iv) (i)

89. સૂચિ I અને સૂચિ II ને સરખાવી, નીચે આપેલા કોડમાંથી યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો :

સૂચિ I

(ભારતીય દાર્શનિક સંપ્રદાયો)

- (a) ન્યાય
- (b) બૌદ્ધદર્શન
- (c) પ્રભાકર મીમાંસા
- (d) કુમારિલ મીમાંસા

સૂચિ II

(પ્રમાણોની સંખ્યા)

- (i) પાંચ
- (ii) છ
- (iii) ચાર
- (iv) બે

કોડ :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (iii) (iv) (ii) (i)
- (B) (iii) (iv) (i) (ii)
- (C) (i) (ii) (iii) (iv)
- (D) (ii) (iii) (iv) (i)

90. Who among the following wrote *Appearance and Reality* ?

- (A) Bosanquet
- (B) Green
- (C) Bradley
- (D) Hegel

91. The concept of Anuvrata is associated with :

- (A) Buddhism
- (B) Jainism
- (C) Mimamsa
- (D) Vedanta

92. Which one of the following is *not* true according to Mahatma Gandhi ?

- (A) Ahimsa is the practical expression of Satya
- (B) Man cannot follow the path of Truth
- (C) There is a chain of ends and means of values
- (D) Satya and Ahimsa are inseparable

90. *Appearance and Reality* ની કર્તા કોણ છે ?

- (A) બોઝાંકે
- (B) ગ્રીન
- (C) બ્રેડલે
- (D) હેગલ

91. નીચેનામાંથી કોની સાથે અણુવ્રતનો સિદ્ધાંત સંકળાયેલો છે ?

- (A) બૌદ્ધ ધર્મ
- (B) જૈન ધર્મ
- (C) મીમાંસા
- (D) વેદાન્ત

92. નીચેનામાંથી શું મહાત્મા ગાંધી અનુસાર સત્ય નથી ?

- (A) અહિંસા એ સત્યની વ્યાવહારિક અભિવ્યક્તિ છે
- (B) માણસ સત્યના માર્ગ પર ચાલી ન શકે
- (C) મૂલ્યોમાં સાધન અને સાધ્યની સાંકળ છે
- (D) સત્ય અને અહિંસા અવિભાજ્ય છે

93. Which one of the following is *not* consistent with the philosophy of Shankaracharya ?

- (A) Maya is Beginningless
- (B) Maya is Powerless
- (C) Maya is Indescribable
- (D) Maya is Superimposition

94. Which perception is employed in finding out Vyapti by Nyaya ?

- (A) Samanyalakshana Pratyaksha
- (B) Jnanalakshana Pratyaksha
- (C) Yogaja
- (D) Shabda

95. According to Vaisheshika, which one of the following is *not* a substance ?

- (A) Time
- (B) Space
- (C) Ego
- (D) Mind

96. Who among the following had advocated Prescriptivism ?

- (A) A.J. Ayer
- (B) G.E. Moore
- (C) R.M. Hare
- (D) Kant

93. નીચેનામાંથી શું શંકરાચાર્યના તત્વજ્ઞાન સાથે સુસંગત નથી ?

- (A) માયા અનાદિ છે
- (B) માયા શક્તિવિહીન છે
- (C) માયા અવર્ણનીય છે
- (D) માયા અધ્યાસ છે

94. ન્યાય અનુસાર કયા પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ દ્વારા વ્યાપ્તિને જાણી શકાય છે ?

- (A) સામાન્યલક્ષણ પ્રત્યક્ષ
- (B) જ્ઞાનલક્ષણ પ્રત્યક્ષ
- (C) યોગજ
- (D) શબ્દ

95. વૈશેષિકો અનુસાર નીચેનામાંથી શું પદાર્થની કક્ષામાં આવી શકે નહીં ?

- (A) કળ
- (B) સ્થળ
- (C) અહંકાર
- (D) મન

96. નીચેનામાંથી પરામર્શવાદના પુરસ્કર્તા કોણ છે ?

- (A) એ.જે. એયર
- (B) જી.ઈ. મૂર
- (C) આર.એમ. હેર
- (D) કાન્ટ

97. Which one of the following, according to G.E. Moore, is intrinsically Good ?
- (A) Goodwill
(B) Intention
(C) Moral uprightness
(D) Duty
98. The ethics of Bhagvad Geeta resembles :
- (A) Utilitarianism
(B) Evolutionism
(C) Emotivism
(D) Categorical Imperatives
99. Which one of the following is an *inconsistent* pair ?
- (A) R.M. Hare — Prescriptivism
(B) J.S. Mill — Utilitarianism
(C) A.J. Ayer — Emotivism
(D) T.H. Green — Materialism
100. According to Plato :
- (A) Ideas are images of objects
(B) Ideas are fictitious concepts
(C) Ideas are beyond space and time
(D) Ideas are ever-changing realities
97. નીચેનામાંથી મૂર અનુસાર મૂળભૂત રીતે શ્રેય શું છે ?
- (A) શુભ સંકલ્પ
(B) ઈરાદો
(C) નૈતિક દૃઢતા
(D) કર્તવ્ય
98. ભગવદ્ ગીતાની નીતિમીમાંસા કોની સાથે સમાનતા ધરાવે છે ?
- (A) ઉપયોગિતાવાદ
(B) ઉત્ક્રાંતિવાદ
(C) ભાવનાત્મકવાદ
(D) નિરૂપાધિક આદેશ
99. નીચેનામાંથી કઈ જોડ અસંગત છે ?
- (A) આર.એમ. હેર — પરામર્શવાદ
(B) જે.એસ. મિલ — ઉપયોગિતાવાદ
(C) એ.જે. એયર — ભાવનાત્મકવાદ
(D) ટી.એચ. ગ્રીન — ભૌતિકવાદ
100. પ્લેટોના મતાનુસાર :
- (A) વિચારરૂપો એ વસ્તુઓની પ્રતિકૃતિ છે
(B) વિચારરૂપો કાલ્પનિક છે
(C) વિચારરૂપો સ્થળ અને કાળથી પર છે
(D) વિચારરૂપો સતત બદલાતી વાસ્તવિકતા છે

ROUGH WORK

SEAL